

bron 6

Een tekening uit een tijdschrift met als titel *Geen kerstvreugde* (1919):

Toelichting

Bij de tekening hoort de tekst:

Arme kleine Michel! Ze hebben je beste speelgoed afgepakt en in de kast opgeborgen; je mag alleen die lelijke pop houden.

Op het bordje dat de pop vasthoudt, staat: Vredesverdrag (= Verdrag van Versailles).

Op de kastdeur zit een hangslot. Michel staat voor Duitsland.

bron 7

Een Duitse herdenkingsmedaille (1925):

Toelichting

Op de medaille staat de tekst:

1923

In november kostte

1 pond vlees 3200 miljard mark

4 pond brood 840 miljard mark

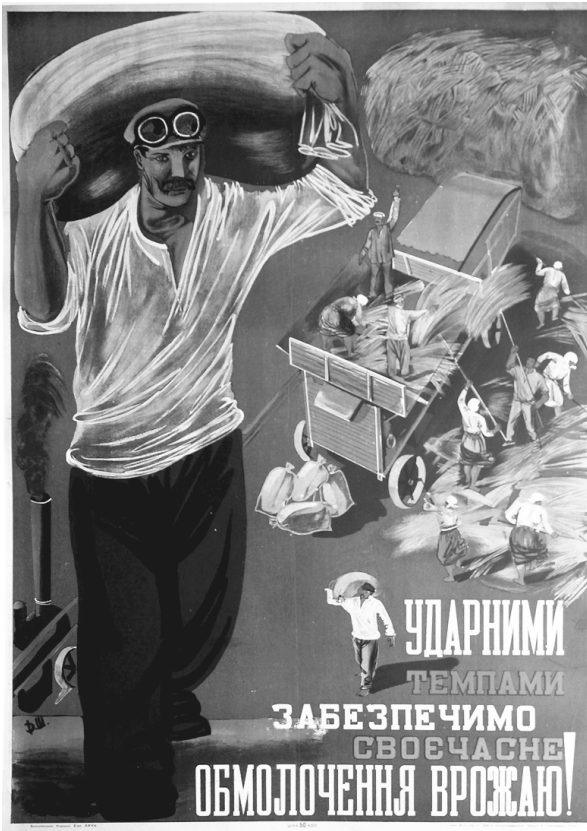
50 kilo aardappelen 5000 miljard mark

Ter nagedachtenis aan de moeilijkste periode van Duitsland.

Denk daaraan!

bron 8

Een poster gemaakt in opdracht van de regering van de Sovjet-Unie (1929):

Toelichting

Op de poster staat: Laten we allemaal sneller werken om het dorsen van het graan af te ronden!

(dorsen = de korrels uit het graan halen)

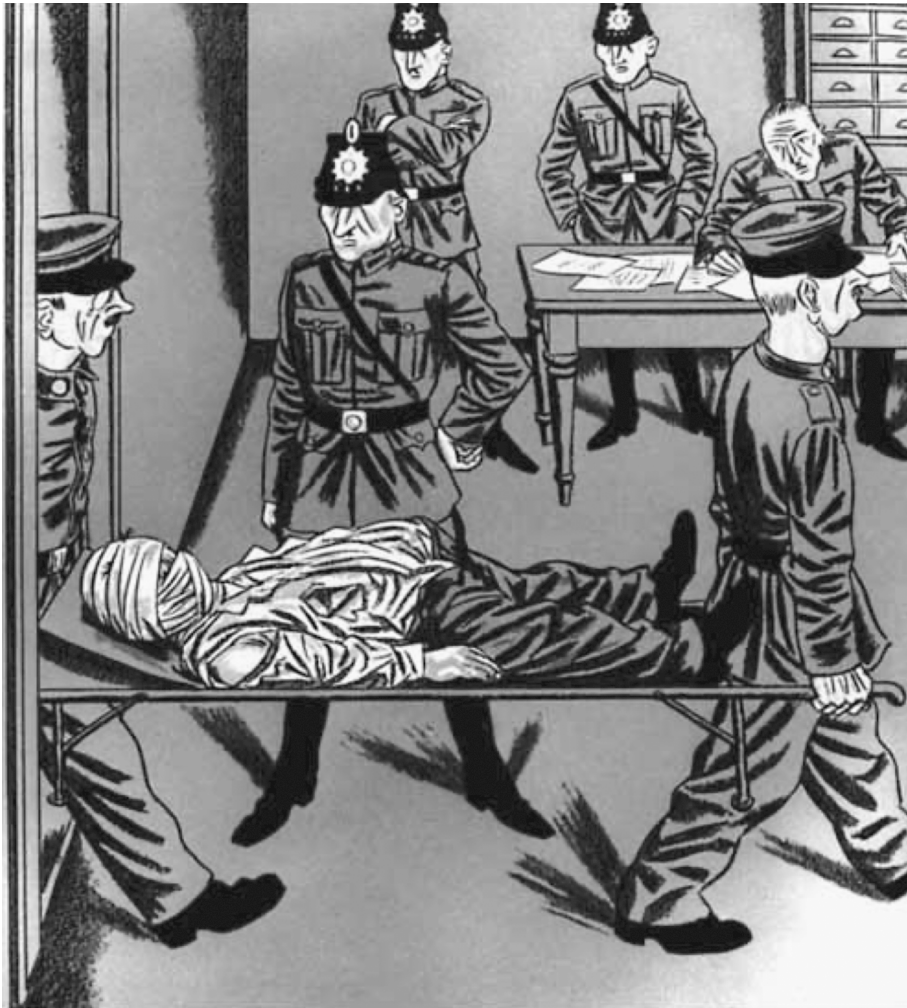
bron 9

Een herinnering van een Duitse jongen over nazi-Duitsland:

Alle jeugdverenigingen werden verboden of overgenomen door de Hitlerjugend. Op een ochtend stonden we te wachten om naar de protestantse padvinderij te gaan. In plaats daarvan werden we opgehaald door leden van de Hitlerjugend. Mijn ouders hadden geen geld om het uniform van de Hitlerjugend te betalen en daarom kreeg ik zelfs twee uniformen gratis. Op de bijeenkomsten leerde ik over de geschiedenis van de nazipartij en zongen we liederen over Duitsland en over de eer om te sterven voor je land.

bron 10

Een spotprent uit een Duits tijdschrift dat landelijk overal te koop was:

Toelichting

De gewonde man wordt naar een politiebureau in Berlijn gebracht. De agent vraagt: "Is hij overreden door een auto?" De drager antwoordt: "Nee, hij kwam nazi's tegen."

bron 11

Een politieke tekening in Nederland (1935):

Toelichting

Op het bord in de tekening staat de volgende tekst:

Kameraden! Volksgenoten!

Stem bij de aanstaande verkiezingen op onze partij.

Onze partij is de enige, die haar beloften nakomt.

Wij beloven u:

- Concentratiekampen
- Jodenvervolging
- Mensenroof
- Militarisme
- Oorlog

Stem dus als één man op ...

bron 12

Drie muziekverenigingen in Nederland in de periode 1900-1935:

foto 1

Katholieke harmonie 'Canisius':

Toelichting

Op het vaandel staat Katholieke Gezellenvereniging Harmonie Canisius. In het midden zit een katholieke priester.

foto 2

Protestants-christelijke zangvereniging 'Halleluja':

Toelichting

De man rechts is een protestantse dominee.

foto 3

Arbeiderszangkoor 'De Volksstem':

bron 13

Een voormalig medewerker van Stalin vertelt over de situatie in de Sovjet-Unie in 1937 en 1938:

Stalin nam geen enkel risico. We moesten zeker weten dat er geen verraders meer konden opstaan als we later in oorlog zouden raken. Waarschijnlijk waren niet alle mensen die toen werden gearresteerd echt spionnen, maar het belangrijkste was dat we hen gewoon niet konden vertrouwen.

bron 14

Een foto gemaakt in een stad in Oostenrijk (1938):

Toelichting

Op het spandoek staat: Neder-Oostenrijk (= een provincie van Oostenrijk) groet zijn Führer.

De staande man in de auto is Hitler.

bron 15

Een propagandaposter uit de Sovjet-Unie:

Toelichting

Bij de poster hoort de tekst: Leve het eenheidsfront van de vrijheidslievende naties tegen de fascistische indringers (= nazi-Duitsland)!

Op de achtergrond zijn de vlaggen van Groot-Brittannië, de Verenigde Staten en de Sovjet-Unie te zien.